

Kjell Nordström, mästare på att gama åt sig flygning, är följderiktigt mest känd som "gamen"

största flottilj och då man flög både tre och fyra pass om dan. Efter F11-tiden blev det F21 under åren 1967–85 innan han övergick till civil verksamhet vid Nyge Aero och Saab. Ett obehagligt minne från flygvapentiden är ett haveri med en 35:a. Kjell märkte bara att allt blev eld runt omkring honom och trodde att flygplanet exploderat. Han hoppade och såg en brinnande motor och massor med skrot runt omkring sig. Händelsen inträffade över hav och efter att fallskärmen löst ut som den skulle på ca 3000 m hamnade Kjell i vattnet. Vid landningen fastnade han i selen och drogs ner under vattnet flera gånger innan han lyckades dyka under vattnet och kränga sig ur selen. Först efteråt fick han veta att han kolliderat med sin rotetvåa, som tyvärr omkom.

Målflyg och Saab 2000

Efter flygvapentiden har Kjell hunnit med att vara chef för Nyge Aeros målflyg, varit provflygare vid utprovningen av

"Att flyga är att leva" torde vara Kjells devis

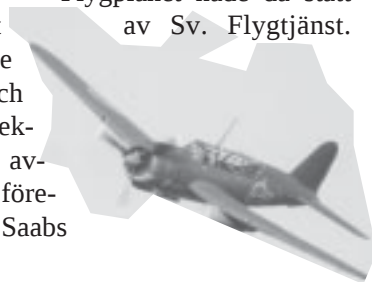
Det fanns en tid då det var möjligt att flyga ned med en 35:a från F21 till F11, åka in till Nyköping och köpa den berömda Oscartårtan för att sedan flyga tillbaka till Luleå och bjuda divisionen på tårtan till eftermiddagsfika. För den bedriften svarade Kjell Nordström på sin 30-årsdag. Den goda tårtan lärde han sig tycka om under sin tid som fältflygare på F11 1962–1967. Tårtflygningen var ett av många exempel på händelser ur Kjells rika flygarliv, som han delade med sig av vid årsmöteskvällens underhållande föredrag.

Kjell mindes med glädje den första tiden i flygvapnet, med upp emot tusen flygplan i organisationen, då F11 var landets

Saab 2000 sedan åter till målflyget, bland en rad andra uppdrag. Kjell gav en intressant inblick i de mycket omfattande provprogram som krävs för certifiering av ett passagerarflygplan. Många hundra prov av system, stabilitet, isbildning, motorbortfall mm måste genomföras. Saab 2000 är enligt Kjell världen bästa turbopropflygplan.

B17

Ett mycket hedervärt uppdrag anser Kjell att det är att få flyga den vackra och välljudande B17, som efter restaurering åter flög i juni 1997. Flygplanet hade då stått sedan 1952, senast använt av Sv. Flygtjänst. Med stor känsla berättade Kjell både uttömmande och medryckande om B17-projektet. Tyvärr kunde han som avslutning på ett uppskattat föredrag konstatera att ingen av Saabs nuvarande provflygare är intresserad av att flyga detta unika flygplan i framtiden.

Kjell i B17 över Skavsta i september 2000.

Många gruppbesök under våren

Glädjande många grupper har bokat guidade besök på F11 Museum under det gångna halvåret. Denna typ av besök är alltid mycket välkomna, dels ger de lite intäkter till verksamheten, dels vet man på förhand att besökarna verkligen är intresserade av att se museet. Oftast ger det även möjlighet till en bättre visning då guiden följer besökarna runt och kan berätta om föremålen och svara på frågor.

MG-veteraner

I samband med årets första rejäla vårregn hedrade MG Car Club of Sweden, som har hela 2500 medlemmar och i år firar 50 år, museet

En veteran på museibesök.

Glada besökare, Elisabeth och Ulf Andersson arrangerade MG-klubbens besök.

med ett besök. Trots visst manfall genom att många inte ville ta fram sina kle-

nader i sådant busväder blev såväl besökarna som guiden Ingvar Claesson nöjda med visningen.

Engelska besökare

Genom att Väderstadverken i Östergötland lagt in F11 Museum som en besökspunkt för sina engelska kunder har museet under våren även kunnat välkomna ett hundratal engelska gäster, vilket naturligtvis är extra glädjande.

Årsmötet

NFF:s årsmöte 2002 ägde rum den 21 mars och fullsatt som brukligt i Flygteknikerskolan vid Skavsta flygplats. Mötet genomfördes under sedvanligt trivsamma former och med små ändringar i funktionärslistan. Som nya styrelseledamöter välkomnas Sten-Inge Drie och Rolf Carlsson. Lämnade styrelsen gjorde Jan-Olof Nilsson och Hans Andersson. Hans blir dock kvar i organisationen som revisor.

Kassören Ingvar Claesson orienterade om föreningens ekonomi och kunde redovisa ett glädjande överskott på drygt 10.000 kr för verksamhetsåret. Ekonomin är således god, men för större investeringar fordras alltjämt ytterligare kapitaltillskott.

§ Övrigt

- Jan-Åke Berg överlämnade en prissamling från Lennart Rittby till föreningen, att införlivas i museets samlingar.

- Ordf. informerade om stipendiet till museets mekgrupp och gav en kort redogörelse för det aktuella läget på Skavsta Flygplats.
- Thore Eriksson gjorde en, med hjälp av handuppräkning, undersökning av intresset för olika former av resor, vilket vi hoppas kommer att vara Medlemssektionen till hjälp vid framtida programplanering.

Jan-Åke Berg överlämnade en prissamling skänkt av Lennart Rittby, en stor idrottsprofil på F11 under många år.

Så här ser den kompletta funktionärslistan ut:

ORDF. P.O. PETTERSSON
V. ORDF. WALTER JONSSON
SEKR. GUNNAR VIEWEG
KASSÖR: INGVAR CLAESSON

ÖVRIGALEDAMÖTER:
AXEL CARLSON
ROLF CARLSSON
STEN-INGE DRIE
THORE ERIKSSON
NILS PERSONNE
LENNART ZETTERSTRÖM

STYRELSESUPPLEANTER:
FREDDIE ANDERSSON
STEFAN WENDELSTEN

REVISORER:
HANS ANDERSSON
SVEN OHLSON
REVISORSSUPPLEANT:
SVEN-ERIK BLOMKVIST

VALBEREDNING:
ÅKE RYBERG
KRISTER WÄTZ

Sven Ohlson, revisor i föreningen och sedan årsmötet även sponsoransvarig, vann en av kvällens tavlor.

Stein Ulf, NFF och museets ljud- och datortekniker i färd med att reda ut sladdarna efter avslutat möte.

Åke Ryberg leder inte allsång, utan läser som vanligt valberedningens förslag.

Fullsatt som vanligt, till stor glädje för både deltagare och föreningens Medlemsservice.

Mek-gruppen hyllad av ÖFS

Med många skickliga och hängivna medarbetare kan det idag drygt tioåriga F11 Museum på Skavsta flygplats utanför Nyköping visa en föredömlig utställning med en omfattande samling föremål, foton med mera. Allt med anknytning till nedlagda Södermanlands flygflottilj F11, landets enda rena spaningsflygflottilj.

Flera arbetsgrupper har deltagit i uppbyggnaden av F11 Museum. En arbetsgrupp förtjänar dock ett särskilt omnämnande och det är mekanikergruppen, som svarat för iordningställande och underhåll av museets flygplan. Dessa före detta F11 tekniker besitter en mycket stor yrkeskunskap och deltar i museiarbetet på ett oegennyttigt och engagerat sätt.

Så lyder motiveringen till det stipendium som Östergötlands flyghistoriska stiftelse i år tilldelade F11 Museums mekgrupp. Stipendiet utdelades i samband med ÖFS årsmöte och mottogs av mekgruppens representanter Lars Wahlinder och Gunnar Pernfalk. Förutom äran att få motta denna i flyghistoriska sammanhang förnämliga hyllning ingår även 5000 kr att fritt disponeras av mottagarna. Enligt gruppen kommer pengarna på sedvanligt oegennyttigt sätt att användas till verktyg och annan utrustning som de behöver i det fortsatta museiarbetet.

ÖFS ordförande, Per Pellebergs, läser motiveringen inför utdelningen av stipendiet till mekgruppens representanter Gunnar Pernfalk längst till höger och Lars Wahlinder.

Nya e-postadresser

För dig som vill utnyttja möjligheten att skicka e-post till museet vill vi meddela att adressen har ändrats. Den nya adressen framgår av redaktionsrutan på sid 4.

Önskar du komma i kontakt direkt med redaktionen bör du använda följande adress:

f11.museum@nykoping.nu

Tack för snabb betalning

Medlemssektionens vädjan om snabb inbetalning av medlemsavgiften har hörsammats till 97%. Sektionen framför här ett varmt tack för snabbt agerande.

SKAVSTA FÖRR

Operation RAK

På 1950-talet planerade Rikets Allmänna Kartverk (RAK) att höghöjdsfotografera hela Sverige, men saknade lämpliga flygplan för detta.

Då inleddes förhandlingar mellan RAK och flygvapnet, som resulterade i att flottiljerna F11 och F21 fick i uppdrag att för Kartverket fotografera praktiskt taget hela landet från 10000 meters höjd.

På de två aktuella flottiljerna övades normalt stråkfotografering, där det under fotograferingarna verkligen gällde att flyga "rakt". Uppdraget kom därför att begåvas med den fyndiga beteckningen "Operation RAK".

I april 1957 tilldelades F11 uppgiften att inom en treårsperiod fotografera hela Sverige söder om ost-västlinjen genom Sundsvall. F21 fick området norr därom.

"Operation RAK" genomfördes av flygförbanden inom ramen för den ordinarie övningsverksamheten. Under fotouppdragen, som utfördes med flygplan S29C Tunnan, användes vidvinkelkamera Ska 15 med bildformat 23x23 cm, som var försedd med ett vidvinkelobjektiv på 15,3 cm.

Flygförarna tilldelades 20 till 40 mil långa och parallella stråk på 10 kilometers avstånd från varandra och skulle flygas i exakt nord-sydlig riktning.

Kamerutrustning i S29C

Den 21 maj 1957 meddelade meteorologen på F11 att man under några dagar framöver kunde påräkna lämpligt fotoväder och "Operation RAK" kom snabbt igång. Redan efter tre dagars hårt arbete var F11 "treårsuppgift" i stort sett avklarad! Man hade då utfört 92 olika fotouppdrag. 30 flygförare hade tagit närmare 6000 bilder och flugit inte mindre än 35000 kilometer; an- och återflygningarna oräknade. Det längsta flygstråket gick från Ljunghy i söder till Malung i norr. En del kompletterande tagningar utfördes av F11 under några år därefter.

För piloterna var det många gånger kämpigt i luften för att under så långa sträckor hålla spikrak kurs, alltid ligga på exakt flyghöjd, inte "hänga" på någon vinge och så vidare – allt för att ett fullgott fotoresultat skulle uppnås. Därtill var det mycket kallt för förarna. Värmen var inte den allra bästa i detta annars så förträffliga flygplan.

Laborariepersonalen hade också fullt upp med arbete, med höga krav på bildernas kvalitet och Kartverket fick ett bra och användbart grundmaterial som sparade både tid och pengar åt verket.

Guider fick se JAS-tillverkning

Som väntjänst efter att personal från Saab besökt F11 Museum inbjöds våra guider till återbesök på Saab i Linköping den 21 februari, för att se tillverkning av JAS. Värd för besöket var Tommy Edlund, som efter välkomstmacka gav en intressant presentation med bl a film om Saab Technologies, ett av världens ledande högteknologiska företag. Därefter följde rundvandring med visning på verkligt nära håll av hur JAS-flygplanen växer fram, från minsta detalj till färdigt flygplan. Som avslutning bjöd de generösa värdarna på en välsmakande lunch.

Återsamling inför hemresa från Saab, värden Tommy Edlund visar den S18-tavla som överlämnades som tack för ett synnerligen uppskattat besök.

Sk61 på plats i museet

I samband med köpet av det brittiska skolflygplanet Beagle 125 *Bulldog*, som ersättare till SK 50 på F5, Ljungbyhed köptes också 20 st "Bulldog" till arméflyget, som ersättare för flygplan Piper Super Cub, Fpl 51. Arméns *Bulldoggar* benämndes *Fpl 61C*. Dessa var extrautrustade för arméns specifika behov med bl a sk trådbärare, arméradio och öppningsbara bakfönster för fotografering från luften. 1989 ersattes Fpl 61C av helikopter 5B och överfördes då till Ljungbyhed som skolflygplan. Då *Bulldoggarna* nu även gjort sitt inom Flygvapnet har F11 Museum fått överta

Fpl 61C, nr 61, som nu alltså kan beses i museihangaren. Flygplanet har under arméflygets lokalisering i Nyköping flugits på såväl Brandholmen som Skavsta. Flygplanet är i mycket gott utställningsskick.

Guideutbildning

Tisdagen den 28 maj fick huvuddelen av F11 Museums guider en värdefull genomgång av rutiner och information om museets föremål och utrustning. Mycket nytt har tillkommit under åren sedan guideutbildning senast genomfördes och många nya guider har tillkommit under senare tid. Mycket nyttigt var därför det allmänna omdömet under det avslutande samkvämet med korvgrillning.

Stein Ulf, i mitten, beskriver mörker-spaningskapseln för Stig Josefsson t.v. och Max Sörensen.

Glada guider börjar samlas till utbildningen, som genomfördes på kvällstid för att även förvärvsarbetande guider skulle ha möjlighet att delta.

Boka 17 oktober för höstens medlemsträff.

Till årets höstträff har vi glädjen att kunna presentera Bengt Fredholm som föredragshållare.

Bengts flygarbana började i Flygvapnet som aspirant på F5 1951. Fortsatte inom flygvapnet till 1956, där han hann flyga ett tiotal olika typer. Den civila banan började Bengt som flygstyrman i SAS 1956, varefter följde ett mycket brokigt flygarliv vid en rad olika bolag i både Sverige och andra länder. FN-tjänst i Kongo finns också på meritlistan liksom erfarenhet från minst ett 25-tal flygplantyper bl. a. Metropolitan, Dc7, Otter Curtiss Commmando, Saab 340. En omfattande flygdagbok således att ösa ur och ett spännande föredrag att se fram emot.

Kallelse med anmälan till detta möte kommer i nästa Medlemsnytt.

V.v. meddela ev felaktigheter eller ändringar i din adress.

REDAKTIONSRTA

PRODUKTION	REDAKTIONSGRUPP	ADRESS	E-POST
Gunnar Vieweg	Thore Eriksson 0155-28 82 97	Nyköpings Flyghistoriska Förening	f11_museum@hotmail.com
	Christer Wätz 0155-580 04	Skavsta Flygplats	
	Gunnar Vieweg 0155-21 88 34	611 92 Nyköping	